

THỰC TIỄN THÚC ĐẨY CHẤN HƯNG NÔNG THÔN TRONG TIẾN TRÌNH HIỆN ĐẠI HÓA THEO MÔ HÌNH TRUNG QUỐC

★ GS, TS TẠ HIỆU QUYÊN

Học viện Chủ nghĩa Mác, Đại học Liêu Ninh, Trung Quốc

★ ThS LƯU THÔNG THÔNG

Học viện Chủ nghĩa Mác, Đại học Liêu Ninh, Trung Quốc

● **Tóm tắt:** Trong bối cảnh không ngừng thúc đẩy hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc, việc chấn hưng nông thôn đã trở thành vòng khâu then chốt để thực hiện sự phát triển toàn diện của đất nước. Nội dung chấn hưng nông thôn bao gồm: Chấn hưng công nghiệp, Chấn hưng nhân tài, Chấn hưng văn hóa, Chấn hưng sinh thái, Chấn hưng tổ chức. Những con đường thực tiễn đa chiều này phối hợp nhịp nhàng, cùng nhau vẽ nên bản đồ rõ ràng về chấn hưng nông thôn trong tiến trình hiện đại hóa theo mô hình Trung Quốc, qua đó làm nổi bật những thành tựu và kinh nghiệm đặc sắc của công cuộc xây dựng nông thôn mới ở Trung Quốc, đồng thời đóng góp trí tuệ và giải pháp Trung Quốc cho sự phát triển nông thôn của các quốc gia đang phát triển.

● **Từ khóa:** Hiện đại hóa theo mô hình Trung Quốc; chấn hưng nông thôn; nông thôn mới.

● **Ngày nhận:** 13/9/2025; **Ngày phản biện:** 06/10/2025; **Ngày duyệt đăng:** 06/12/2025.

1. Mở đầu

Nhân dịp kỷ niệm 100 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc, đất nước Trung Quốc đã giành thắng lợi toàn diện trong cuộc chiến xoá đói giảm nghèo. Từ đây, trọng tâm công tác “tam nông” bước vào sự chuyển dịch chiến lược mang tính lịch sử, việc thúc đẩy toàn diện chấn hưng nông thôn trở thành sứ mệnh mới mà nhân dân Trung Quốc gánh vác. Tổng Bí thư Tập Cận Bình nhấn mạnh: “Thúc đẩy hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc, nhất định

phải thúc đẩy toàn diện chấn hưng nông thôn, giải quyết tốt vấn đề phát triển mất cân đối giữa thành thị và nông thôn, giữa các vùng miền”¹. Chiến lược chấn hưng nông thôn bao gồm năm phương diện: Chấn hưng công nghiệp; Chấn hưng nhân tài; Chấn hưng văn hoá; Chấn hưng sinh thái; Chấn hưng tổ chức. Phân tích con đường thực tiễn của năm phương diện nêu trên, giải thích logic nội tại và hiệu quả phối hợp của chúng, nhằm cung cấp tài liệu tham khảo về lý luận và chỉ dẫn

thực tiễn cho cộng đồng quốc tế trong việc tìm hiểu kinh nghiệm chấn hưng nông thôn của Trung Quốc, cũng như thúc đẩy phát triển bền vững nông thôn toàn cầu.

2. Nội dung

2.1. Chấn hưng công nghiệp

Chấn hưng công nghiệp là nền tảng vật chất để thúc đẩy chấn hưng nông thôn, đồng thời cũng là chìa khóa kích hoạt sức sống phát triển của nông thôn và hiện thực hoá mục tiêu gia tăng thu nhập, làm giàu cho nông dân. Như đã khẳng định: “Công nghiệp hưng thịnh là tiền đề để giải quyết mọi vấn đề ở nông thôn”². Để thúc đẩy chấn hưng công nghiệp, có thể triển khai từ ba phương diện:

Thứ nhất, phát huy vai trò của công nghệ số để nâng cấp ngành nghề. Công nghệ số đã thâm nhập sâu vào toàn bộ chuỗi sản xuất, lưu thông và dịch vụ nông nghiệp, thúc đẩy sự phát triển phối hợp giữa nông nghiệp chính xác, logistics thông minh và thương mại điện tử nông thôn, hình thành hệ sinh thái “Internet + nông nghiệp”. Trong sản xuất nông nghiệp, việc sử dụng cảm biến để giám sát độ ẩm, hàm lượng dưỡng chất trong đất theo thời gian thực cho phép thực hiện tưới tiêu và bón phân chính xác, vừa tiết kiệm tài nguyên vừa nâng cao năng suất. Trong khâu tiêu thụ sản phẩm, ứng dụng nền tảng thương mại điện tử đã phá vỡ giới hạn về vùng miền, mở rộng kênh bán hàng, đưa sản phẩm trực tiếp đến tay người tiêu dùng, từ đó nâng cao giá trị gia tăng của sản phẩm nông nghiệp. Tại tỉnh Quý Châu, việc xây dựng “sàn giao dịch nông sản số” đã giúp nhiều sản phẩm đặc sắc như ớt, trà, nấm hương có thể bán ra khắp cả nước, đồng thời được truy xuất nguồn gốc minh bạch, làm tăng uy tín và giá trị.

Thứ hai, thúc đẩy phát triển theo hướng thương hiệu hoá các ngành nghề đặc sắc. Nông

thôn Trung Quốc dựa vào lợi thế tài nguyên đặc thù, khai thác và nuôi dưỡng ngành nghề đặc sắc, đồng thời xây dựng thương hiệu mang dấu ấn vùng miền. Ví dụ, thị trấn Đông Nhị Bảo thuộc thành phố Liêu Dương, tỉnh Liêu Ninh đã lấy ngành lông thú và da thuộc làm trụ cột phát triển, xây dựng được chuỗi công nghiệp hoàn chỉnh từ chăn nuôi, thuộc da, chế biến, kiểm định cho tới tiêu thụ sản phẩm. Đây hiện là một trong ba trung tâm giao dịch lông thú và da thuộc lớn nhất Trung Quốc, với sản phẩm chiếm khoảng 60% thị phần cả nước. Nửa đầu năm 2024, doanh thu trực tuyến và ngoại tuyến của thị trường Đông Nhị Bảo đạt 31,2 tỷ NDT, giá trị thương hiệu ngành lông thú và da thuộc của địa phương đạt 108,72 tỷ NDT³. Ngoài Liêu Ninh, tỉnh Tứ Xuyên cũng đã hình thành chuỗi giá trị đặc sắc xoay quanh cây ớt và chăn nuôi lợn đen bản địa, nhờ đó xuất khẩu sang cả thị trường Đông Nam Á, làm cho nông dân có thu nhập bình quân cao gấp 2-3 lần so với canh tác truyền thống.

Thứ ba, tăng cường sự tích hợp sâu giữa các ngành. Thông qua tích hợp tài nguyên, kéo dài chuỗi giá trị, đổi mới sáng tạo và hợp tác vùng, Trung Quốc đã hình thành nhiều mô hình điển hình trong nông nghiệp, công nghiệp chế tạo và dịch vụ. Ví dụ, làng Tân Quang thuộc hương Ngư Trạch, thành phố Kim Hoa, tỉnh Chiết Giang đã triển khai mô hình phát triển “làng cổ + sáng tạo + nông nghiệp - văn hoá - du lịch”, kết hợp giữa hợp tác xã, doanh nghiệp vận hành và hộ nông dân, cùng thúc đẩy sự gắn kết giữa nông nghiệp, văn hoá và du lịch. Nhờ đó, làng đã vẽ nên một bức tranh sinh động “khách du lịch tập nập, người dân hân hoan, túi tiền rủng rỉnh”. Năm 2023, làng Tân Quang đã đón 1 triệu lượt khách, đạt doanh thu du lịch 26,5 triệu NDT, và thu nhập từ kinh tế tập thể đạt 1,173

triệu NDT⁴. Không chỉ ở Chiết Giang, tỉnh Hà Nam cũng phát triển mạnh mô hình “nông nghiệp + công nghiệp chế biến + thương mại điện tử”, giúp hạt vừng, lạc, táo đỏ của địa phương vừa được chế biến sâu, vừa tiêu thụ trực tuyến, đưa sản phẩm nông thôn vươn ra toàn quốc và quốc tế.

Từ những nội dung trên có thể thấy, chấn hưng công nghiệp không chỉ đơn thuần nâng cao thu nhập và đời sống của nông dân, mà còn góp phần định hình lại cơ cấu kinh tế nông thôn, từ sản xuất nhỏ lẻ sang sản xuất tập trung, từ xuất thô sang chế biến sâu, từ dựa vào tài nguyên sang dựa vào đổi mới sáng tạo. Đây chính là cơ sở vật chất quan trọng để hiện thực hoá tiến trình hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc trong lĩnh vực “tam nông”, đồng thời tạo ra kinh nghiệm thực tiễn quý báu có thể tham khảo cho nhiều quốc gia đang phát triển trên thế giới.

2.2. Chấn hưng nhân tài

Chấn hưng nhân tài là động lực then chốt để thúc đẩy chấn hưng nông thôn, đồng thời là nhân tố quyết định việc khai thác tiềm năng phát triển và hiện đại hoá nông nghiệp, nông thôn.

Thứ nhất, mở rộng và nâng cao chất lượng đội ngũ nhân lực. Trong công cuộc chấn hưng nông thôn, yếu tố con người giữ vị trí trung tâm. Tại phiên thảo luận đoàn Giang Tô trong khuôn khổ Luồng hội năm 2023, Tổng Bí thư Tập Cận Bình đã nhấn mạnh: “*Chúng ta đang thúc đẩy chấn hưng nông thôn, cần có một lượng lớn nhân tài và nguồn lao động chất lượng cao. Thanh niên, trí thức của chúng ta cũng cần có sự luân chuyển hai chiều*”⁵. Điều này có nghĩa là không chỉ cần đưa nhân tài từ thành thị về nông thôn, mà còn cần tạo điều kiện để thanh niên và trí thức nông thôn được đi ra ngoài học

hỏi, sau đó quay về cống hiến. Nhiều địa phương đã ban hành chính sách ưu đãi như miễn giảm thuế, hỗ trợ khởi nghiệp, cấp đất sản xuất, cho vay ưu đãi... để thu hút nguồn nhân lực có trình độ. Ví dụ, tỉnh An Huy xây dựng “chương trình vườn ươm khởi nghiệp nông thôn” dành cho sinh viên tốt nghiệp đại học, trong đó cung cấp không gian làm việc, tư vấn dự án và hỗ trợ vốn hạt giống. Nhờ vậy, đã có hàng chục nghìn sinh viên lựa chọn về quê khởi nghiệp trong các lĩnh vực như nông nghiệp công nghệ cao, thương mại điện tử nông thôn, du lịch sinh thái.

Thứ hai, hoàn thiện hệ thống đào tạo nhân tài. Trung Quốc chủ trương đào tạo lớp “nông dân mới” có tri thức, biết kỹ thuật, giỏi kinh doanh và thạo quản lý. Sự phối hợp chặt chẽ giữa các trường nghề, viện nghiên cứu và doanh nghiệp đã giúp bồi dưỡng nhân lực sát với nhu cầu thực tế. Nhiều tỉnh đã tổ chức lớp “đào tạo lãnh đạo hợp tác xã”, “bồi dưỡng kỹ năng thương mại điện tử nông thôn” để giúp nông dân cập nhật kiến thức mới. Tính đến tháng 1/2025, Trung Quốc đã đào tạo được trên 9 triệu lượt nông dân chất lượng cao, tỷ lệ đạt chứng chỉ nghề và chức danh kỹ thuật lần lượt là 62,86% và 24,83%, tăng rõ rệt so với năm 2022⁶. Ở tỉnh Quảng Đông, dự án “*Nông dân chuyên nghiệp kiểu mới*” đã giúp hình thành một đội ngũ nông dân trẻ, có bằng cấp đại học, vừa thành thạo kỹ thuật trồng trọt, vừa giỏi quản lý kinh tế hợp tác xã, trở thành lực lượng chủ chốt trong quá trình hiện đại hoá nông nghiệp.

Thứ ba, kiện toàn cơ chế dịch vụ nhân tài. Để giữ chân và khuyến khích nhân tài gắn bó lâu dài với nông thôn, ngoài đãi ngộ về tài chính, Trung Quốc còn đặc biệt chú trọng đến phúc lợi xã hội. Các địa phương đã lập quỹ

phát triển nhân tài nông thôn, cung cấp trợ cấp nghiên cứu, học bổng đào tạo nâng cao, đồng thời giải quyết các nhu cầu về nhà ở, y tế, giáo dục cho con cái. Ví dụ, tỉnh Chiết Giang triển khai chính sách “ba hỗ trợ” cho nhân tài nông thôn (hỗ trợ nhà ở, bảo hiểm y tế và giáo dục), qua đó làm giảm đáng kể gánh nặng cho những người trẻ quyết tâm ở lại hoặc quay về quê hương khởi nghiệp. Ngoài ra, nhiều địa phương còn xây dựng “trạm dịch vụ nhân tài nông thôn” để làm cầu nối giữa chính quyền, doanh nghiệp và người lao động, hỗ trợ kết nối dự án, tư vấn pháp luật, giải quyết khó khăn trong đời sống.

Chấn hưng nhân tài không chỉ là bồi dưỡng nguồn lực để phục vụ sản xuất nông nghiệp, mà còn là quá trình kiến tạo một lực lượng trí thức gắn bó với nông thôn, đưa tinh thần đổi mới sáng tạo vào đời sống nông thôn. Đây là yếu tố bảo đảm cho nông thôn không chỉ theo kịp tiến trình hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc, mà còn trở thành nguồn lực đóng góp quan trọng cho toàn bộ chiến lược phát triển đất nước. Mô hình đào tạo, thu hút và giữ chân nhân tài nông thôn của Trung Quốc cũng mang tính tham khảo lớn cho các quốc gia đang phát triển - nơi bài toán “chảy máu chất xám nông thôn” vẫn là thách thức lớn.

2.3. Chấn hưng văn hoá

Chấn hưng văn hoá, với tư cách là công trình bồi đắp linh hồn trong tiến trình chấn hưng nông thôn, giữ vai trò quan trọng trong việc nâng cao phẩm chất tinh thần, củng cố niềm tin và bồi dưỡng sức mạnh mềm cho phát triển nông thôn. Nếu công nghiệp mang lại cơ sở vật chất, nhân tài cung cấp nguồn lực trí tuệ, thì văn hoá chính là “chất kết dính”, là sức mạnh tinh thần để đoàn kết cộng đồng, định hình bản sắc và hướng dẫn giá trị.

Thứ nhất, nâng cao diện mạo tinh thần của nông thôn. Việc chấn hưng văn hoá cần gắn chặt với việc kiến tạo một hệ giá trị lành mạnh, xây dựng “hệ trục tinh thần” cho xã hội nông thôn. Thông qua các hoạt động lựa chọn gương điển hình tiên tiến, gia đình văn hoá, người tốt - việc tốt, kết hợp với việc phát huy truyền thống gia phong, gia huấn, những giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội đã được thẩm nhuần vào đời sống hàng ngày. Ví dụ, nhiều làng ở tỉnh Sơn Tây đã triển khai phong trào “Gia phong tốt - Gia huấn hay”, mỗi thôn đều có bảng văn hoá gia đình, hàng năm tổ chức bình chọn “gia đình văn minh”, qua đó thúc đẩy nhân dân tự giác tu dưỡng, hình thành không khí đoàn kết, hài hoà, cùng nhau xây dựng nông thôn mới. Chính nhờ sự nâng cao diện mạo tinh thần này, ý thức cộng đồng, tinh thần trách nhiệm xã hội và lòng yêu quê hương của người dân không ngừng được tăng cường, trở thành động lực quan trọng để xây dựng một nông thôn thịnh vượng.

Thứ hai, hoàn thiện hệ thống dịch vụ văn hoá công cộng. Tổng Bí thư Tập Cận Bình nhấn mạnh: “Hoàn thiện hệ thống dịch vụ văn hoá công cộng, không ngừng đáp ứng nhu cầu đa dạng, nhiều tầng bậc, nhiều phương diện của nhân dân về đời sống tinh thần và văn hoá”⁷. Để thực hiện yêu cầu này, các địa phương đã đầu tư xây dựng nhà văn hoá thôn, thư viện cộng đồng, rạp chiếu phim nông thôn, sân thể thao và quảng trường văn hoá. Ví dụ, tỉnh Hà Bắc đã xây dựng hơn 30.000 nhà văn hoá thôn, bảo đảm mỗi làng đều có một địa điểm hoạt động văn hoá, mỗi hộ gia đình đều có thể dễ dàng tiếp cận sách báo, internet và các hoạt động cộng đồng. Cùng với đó, các “lễ hội mùa xuân”, “lễ hội mùa thu”, các hội chợ nông sản, triển lãm thủ công mỹ nghệ truyền thống cũng

được tổ chức thường xuyên, vừa khôi phục phong tục truyền thống, vừa tạo động lực mới cho phát triển du lịch nông thôn. Đặc biệt, nhờ chuyển đổi số, nhiều địa phương đã xây dựng các nền tảng “bảo tàng trực tuyến”, “lớp học trực tuyến về văn hoá dân gian”, mở rộng không gian để người dân nông thôn tiếp xúc và lan toả văn hoá. Hệ thống dịch vụ công cộng ngày càng đa dạng và tiện lợi, từ thư viện điện tử cho đến phòng chiếu phim số, từ sân vận động nhỏ ở thôn làng đến trung tâm văn nghệ cộng đồng, tất cả góp phần nâng cao đời sống tinh thần của người dân.

Thứ ba, kế thừa và phát huy văn hoá truyền thống ưu tú. Văn hoá truyền thống ưu tú chính là linh hồn của nông thôn, chứa đựng ký ức lịch sử và bản sắc cộng đồng, là nguồn lực tinh thần quan trọng để tăng cường sự gắn kết và niềm tin. Trong tiến trình chấn hưng văn hoá, cần kiên trì việc khai thác sâu các nguồn lực văn hoá truyền thống ở nông thôn như nghề thủ công mỹ nghệ, kiến trúc cổ, lễ hội truyền thống, văn học dân gian, nghệ thuật dân ca... Đồng thời, phải gắn việc kế thừa với chuyển đổi sáng tạo và phát triển sáng tạo, làm cho tinh hoa truyền thống có sức sống mới trong thời đại hiện nay. Ví dụ, tỉnh Hà Nam đã triển khai dự án bảo tồn và phục hồi các làng cổ truyền thống, đồng thời kết hợp với ngành du lịch để đưa văn hoá địa phương trở thành sản phẩm kinh tế đặc trưng. Nhiều nơi ở Quảng Tây đã khôi phục lễ hội dân ca của dân tộc Tráng, kết hợp với sản phẩm thủ công mỹ nghệ để quảng bá hình ảnh nông thôn và tạo sinh kế mới cho người dân. Sự tái sinh của văn hoá truyền thống không chỉ bảo vệ cội nguồn, mà còn góp phần tạo dựng hình ảnh nông thôn mới đầy sức hút, đồng thời thúc đẩy kết nối tình cảm, cổ kết cộng đồng và quảng bá giá trị văn hoá Trung Hoa ra thế giới.

Chấn hưng văn hoá giúp nông thôn không chỉ thay đổi về diện mạo vật chất mà còn nâng cao đời sống tinh thần, củng cố nền tảng đạo đức, khơi dậy sức mạnh đoàn kết và lòng tự tin văn hoá. Đây là một bộ phận không thể thiếu trong tiến trình hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc, góp phần xây dựng nông thôn thành mái nhà tinh thần chung, vừa bảo tồn truyền thống, vừa thúc đẩy sáng tạo, từ đó hình thành nên một phương án đặc sắc có giá trị tham khảo cho công cuộc phát triển nông thôn ở các quốc gia đang phát triển.

2.4. Chấn hưng sinh thái

Chấn hưng sinh thái là yêu cầu nội tại của chấn hưng nông thôn, cũng là yếu tố quan trọng để bảo đảm phúc lợi sinh thái và nâng cao chất lượng cuộc sống của cư dân nông thôn. Nếu công nghiệp tạo ra vật chất, nhân tài mang lại trí tuệ, văn hoá nuôi dưỡng tinh thần, thì sinh thái chính là không gian sống bền vững để những thành quả ấy có thể duy trì lâu dài.

Thứ nhất, coi trọng bảo vệ và khôi phục sinh thái. Nông thôn là nơi tập trung nhiều tài nguyên sinh thái quan trọng, việc bảo vệ chính là giữ gìn nền tảng phát triển lâu dài. Trong những năm gần đây, Trung Quốc đã triển khai nhiều dự án bảo tồn sinh thái, như khoanh vùng bảo vệ hệ sinh thái, quy hoạch “hồng tuyến sinh thái”, trồng rừng phòng hộ, cải tạo đất hoang hoá, phục hồi đất ngập nước, kiểm soát xói mòn đất và bảo vệ đa dạng sinh học. Ví dụ, tại khu vực Tây Nam, hàng chục nghìn héc-ta rừng tre đã được khôi phục, vừa cải thiện chất lượng không khí, vừa phát triển ngành công nghiệp tre xanh, giúp người dân tăng thu nhập. Tại Nội Mông, chính quyền địa phương triển khai dự án “chống sa mạc hoá”, phủ xanh hàng triệu mẫu đất, biến nhiều vùng đất cát thành đồng cỏ chăn nuôi, đem lại lợi ích sinh thái và kinh tế kép.

Thứ hai, cải thiện môi trường sống nông thôn. Tổng Bí thư Tập Cận Bình từng nhấn mạnh: “*Môi trường sinh thái tốt đẹp chính là tài sản quý giá của nông thôn, phải kiên trì lấy cải thiện điều kiện sống của nông dân làm trọng tâm*”. Để hiện thực hoá quan điểm này, Trung Quốc đã phát động “cách mạng nhà vệ sinh”, xây dựng nhà vệ sinh hợp vệ sinh cho hàng chục triệu hộ dân nông thôn, giải quyết triệt để vấn đề ô nhiễm môi trường sinh hoạt. Đồng thời, đẩy mạnh xử lý rác thải, nước thải, xây dựng hệ thống thu gom phân loại rác tại thôn xóm, cải tạo cảnh quan, nâng cấp đường làng, kênh mương, vườn tược. Nhiều tỉnh như Chiết Giang, Giang Tô đã hình thành mô hình “nông thôn kiểu mẫu” với cảnh quan xanh - sạch - đẹp, môi trường sống trong lành, người dân có được cảm giác hạnh phúc và sự thoải mái rõ rệt.

Thứ ba, hoàn thiện hệ thống quản trị sinh thái. Bảo vệ và quản trị môi trường nông thôn là một công trình lâu dài, đòi hỏi sự tham gia của nhiều chủ thể. Trong đó, chính quyền nhà nước giữ vai trò chủ đạo, đồng thời cần phát huy vai trò của thị trường và cộng đồng. Trên thực tế, nhiều địa phương đã thiết lập cơ chế giám sát môi trường dựa trên công nghệ số: sử dụng thiết bị bay không người lái để giám sát rừng, hồ chứa; áp dụng hệ thống dữ liệu lớn để theo dõi tình trạng nước, đất; triển khai hệ thống cảnh báo ô nhiễm. Cùng với đó, ban hành các quy định, tiêu chuẩn nghiêm ngặt, huy động vốn xã hội và khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào dự án xử lý rác thải, năng lượng tái tạo. Ví dụ, tại tỉnh An Huy, nhiều làng đã áp dụng mô hình “điện mặt trời trên mái nhà - xử lý nước thải tại chỗ - rác thải phân loại”, vừa bảo vệ môi trường vừa tạo ra nguồn thu cho tập thể và hộ gia đình.

Chấn hưng sinh thái không chỉ cải thiện môi trường sống, nâng cao chất lượng cuộc sống của cư dân nông thôn, mà còn làm cho nông thôn trở thành không gian sống xanh, sạch, bền vững, phù hợp với mục tiêu xây dựng xã hội hài hoà. Đây cũng là sự cụ thể hoá quan điểm “núi xanh, nước biếc là vàng bạc” của Tổng Bí thư Tập Cận Bình, phản ánh rõ nét tinh thần phát triển bền vững của hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc. Đồng thời, kinh nghiệm về quản trị môi trường nông thôn, cải tạo sinh thái và xây dựng mô hình nông thôn xanh của Trung Quốc còn mang lại nhiều gợi ý quý báu cho các quốc gia đang phát triển - nơi vấn đề môi trường và sinh thái nông thôn vẫn là thách thức lớn.

2.5. Chấn hưng tổ chức

Chấn hưng tổ chức là sự bảo đảm chính trị quan trọng nhất cho chấn hưng nông thôn, giữ vai trò then chốt trong việc dẫn dắt phương hướng phát triển và bảo đảm thực thi hiệu quả các mục tiêu chiến lược. Nếu công nghiệp, nhân tài, văn hoá và sinh thái là bốn trụ cột vật chất - tinh thần - nguồn lực - môi trường, thì tổ chức chính là “bộ não và hệ thống chỉ huy” giúp gắn kết, điều phối và đưa toàn bộ tiến trình chấn hưng nông thôn đi đúng quỹ đạo.

Thứ nhất, củng cố sự lãnh đạo của tổ chức Đảng ở cơ sở. Đảng Cộng sản Trung Quốc là lực lượng lãnh đạo tối cao, là hạt nhân chính trị trong toàn bộ tiến trình chấn hưng nông thôn. Do đó, việc tăng cường năng lực và sức chiến đấu của tổ chức Đảng cơ sở có ý nghĩa sống còn. Cần kiên trì tiêu chuẩn lựa chọn cán bộ “đức tài song toàn, lấy đức làm gốc”, chú trọng phát hiện và bồi dưỡng những cán bộ có năng lực thực tiễn, tinh thần trách nhiệm và gần gũi với quần chúng. Đặc biệt, cần khuyến khích cán bộ trẻ dám nghĩ, dám làm, đưa họ về cơ sở để rèn luyện, tích lũy kinh nghiệm. Ở tỉnh Hồ

Nam, nhiều chi bộ thôn đã mời những cán bộ trẻ vừa có bằng thạc sĩ, vừa gắn bó với quê hương tham gia lãnh đạo sản xuất hợp tác xã, giúp nông dân ứng dụng công nghệ mới, nâng cao năng suất. Việc củng cố sự lãnh đạo của Đảng ở cơ sở cũng đồng nghĩa với việc làm cho chi bộ thực sự trở thành “pháo đài kiên cố”, dẫn dắt nhân dân đi đúng con đường phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Thứ hai, tối ưu hoá hệ thống tổ chức cơ sở. Chấn hưng nông thôn không thể thành công nếu thiếu một hệ thống tổ chức cơ sở vững mạnh và hoạt động hiệu quả. Trung Quốc đã thúc đẩy việc xây dựng mạng lưới tổ chức từ thôn, xã, huyện, hình thành một cấu trúc vận hành chặt chẽ, đảm bảo mệnh lệnh và chính sách từ Trung ương được triển khai đồng bộ đến tận cơ sở. Bên cạnh đó, còn phát huy vai trò của các tổ chức tự quản ở nông thôn, các hợp tác xã, tổ chức kinh tế tập thể, hiệp hội ngành nghề và các tổ chức xã hội khác, để mọi lực lượng xã hội cùng tham gia quản trị và phát triển nông thôn. Đến cuối năm 2023, Trung Quốc có hơn 5,176 triệu tổ chức cơ sở Đảng, phủ khắp các làng quê, bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện và sâu rộng của Đảng⁸. Ngoài ra, nhiều nơi đã thực hiện thí điểm mô hình “liên kết chi bộ”, tức là gộp các chi bộ ở những thôn nhỏ thành một cụm để tăng cường sức mạnh tập thể, khắc phục tình trạng phân tán, manh mún.

Thứ ba, nâng cao hiệu quả quản trị nông thôn. Quản trị nông thôn là nền tảng bảo đảm cho ổn định xã hội và phát triển bền vững. Trong quá trình chấn hưng tổ chức, Trung Quốc chú trọng hoàn thiện hương ước, quy ước làng xã, xây dựng quy chế dân chủ, bảo đảm mọi người dân đều có thể tham gia vào công việc cộng đồng. Thông qua hình thức họp dân, hội đồng nhân dân thôn, nhiều quyết sách quan trọng được thảo

luận công khai, minh bạch, từ đó củng cố lòng tin của người dân. Đồng thời, nhờ ứng dụng công nghệ số, nhiều địa phương đã xây dựng hệ thống “quản trị thông minh nông thôn”, sử dụng dữ liệu lớn và nền tảng trực tuyến để giám sát an ninh, môi trường, tài chính công, nâng cao năng lực cảnh báo sớm và phản ứng nhanh. Ví dụ, ở tỉnh Chiết Giang, nền tảng “Mạng lưới quản trị nông thôn thông minh” đã kết nối hơn 20.000 làng, giúp xử lý kịp thời các vấn đề môi trường, tranh chấp dân sự, an ninh trật tự. Cùng với đó, công tác tuyên truyền, giáo dục pháp luật ở cơ sở được đẩy mạnh, ý thức pháp trị của người dân không ngừng nâng cao.

Chấn hưng tổ chức giúp đảm bảo sự lãnh đạo chính trị vững chắc, giữ cho tiến trình chấn hưng nông thôn đi đúng hướng, đồng thời nâng cao năng lực quản trị xã hội ở cơ sở. Đây chính là nền tảng để thực hiện mục tiêu hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc trong lĩnh vực nông thôn, bảo đảm sự phát triển toàn diện, hài hoà và bền vững. Kinh nghiệm xây dựng tổ chức cơ sở vững mạnh, phát huy dân chủ và áp dụng quản trị thông minh ở Trung Quốc cũng là một phương án tham khảo hữu ích cho nhiều quốc gia đang phát triển trong quá trình cải cách quản lý nông thôn.

3. Kết luận

Chấn hưng nông thôn trong tiến trình hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc không chỉ là một chiến lược phát triển nông nghiệp và nông thôn, mà còn là thực tiễn sinh động để chứng minh con đường hiện đại hoá xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc. Đây là quá trình giải quyết triệt để vấn đề “Tam nông”, thu hẹp khoảng cách phát triển giữa thành thị và nông thôn, giữa các vùng miền, đồng thời hiện thực hoá mục tiêu căn bản của chủ nghĩa xã hội - vì hạnh phúc của nhân dân và sự thịnh vượng chung.

Chấn hưng nông thôn ở Trung Quốc là một hệ thống tổng thể, bao gồm năm phương diện gắn bó hữu cơ: công nghiệp, nhân tài, văn hoá, sinh thái, tổ chức. Công nghiệp cung cấp cơ sở vật chất; nhân tài mang lại động lực trí tuệ; văn hoá hun đúc linh hồn và bản sắc; sinh thái kiến tạo môi trường sống bền vững; còn tổ chức chính là bảo đảm chính trị và cơ chế vận hành. Năm phương diện này liên kết với nhau, bổ sung cho nhau, hình thành nên một đường lối thực tiễn đa chiều, đồng bộ và bền vững, phản ánh rõ logic phát triển nội tại của hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc.

Chấn hưng nông thôn trong hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc đã chứng minh rằng, hiện đại hoá không phải là tiến trình độc quyền của đô thị, mà nông thôn hoàn toàn có thể trở thành không gian trung tâm của đổi mới, sáng tạo, phát triển xanh và chia sẻ. Hình ảnh những ngôi làng hiện đại với hạ tầng hoàn chỉnh, cảnh quan

sinh thái xanh - sạch - đẹp, cộng đồng đoàn kết, văn hoá truyền thống được bảo tồn và phát huy, cùng với đời sống sung túc của người dân chính là minh chứng cụ thể nhất cho sự thành công của chiến lược này.

Về mặt lý luận, con đường chấn hưng nông thôn của Trung Quốc đã cung cấp một mẫu hình mới cho lý luận hiện đại hoá toàn cầu, bổ sung và làm phong phú thêm nhận thức của nhân loại về đa dạng con đường phát triển. Về mặt thực tiễn, đây là phương án Trung Quốc cho vấn đề phát triển nông thôn - một vấn đề chung của nhiều quốc gia đang phát triển. Bằng cách kiên trì kết hợp giữa kế thừa truyền thống và đổi mới sáng tạo, giữa phát triển kinh tế và bảo vệ sinh thái, giữa tăng trưởng vật chất và nâng cao đời sống tinh thần, Trung Quốc đã tìm ra con đường đặc sắc, có thể tham khảo cho nhiều nước trong việc thực hiện mục tiêu phát triển bền vững □

NGUYỄN MINH HOÀN dịch

¹ “Thúc đẩy hiện đại hoá theo mô hình Trung Quốc, nhất định phải thúc đẩy toàn diện chấn hưng nông thôn”, *Nhân dân Nhật báo*, ngày 16/04/2023, tr.01.

² Viện Nghiên cứu Lịch sử Đảng và Văn hiến Trung ương: *Tập Cận Bình về công tác “Tam nông” (Tuyển tập các chuyên đề)*, Nxb Văn hiến Trung ương, Bắc Kinh, 2019, tr.22.

³ Xem: “Khai mạc Hội chợ Triển lãm Quốc tế Long thú - Đa thuộc lần thứ 4 tại Đông Nhị Bảo”, *Liêu Ninh nhật báo*, ngày 24/08/2024.

⁴ Xem: “Tích hợp sâu văn hoá - nông nghiệp - du lịch, góp phần thúc đẩy thịnh vượng chung (Điều tra phát triển chất lượng cao)”, *Nhân Dân nhật báo*, ngày 30/12/2024, tr.02.

⁵ “Để nhân tài trở thành “Dòng suối nguồn” làm sôi động chấn hưng nông thôn”, *Quang Minh nhật báo*, ngày 13/08/2023, tr.07.

⁶ “Số liệu thống kê mới - Bức tranh “Tam nông” mới”, *Nhân Dân nhật báo*, ngày 03/01/2025, tr.18.

⁷ Tập Cận Bình: *Bàn về quản lý nhà nước*, Nxb Ngoại văn, Bắc Kinh, 2022, tập 4, tr.146.

⁸ “Tăng cường vai trò lãnh đạo của công tác xây dựng Đảng, nâng cao trình độ quản trị ở cơ sở (Chuyên đề tư duy sâu)”, *Nhân dân nhật báo*, ngày 14/08/2024, tr.09.